

OTWARTY DIALOG

**RAPORT:
SPRAWA NAILA MALYUTINA**

ZREWIDOWANIE DECYZJI O EKSTRADYJCJI DO ROSJI

Fundacja Otwarty Dialog powstała w Polsce w 2009 roku z inicjatywy Lyudmyły Kozlovskiej, pełniącej obecnie funkcję Prezydenta Fundacji. Do celów statutowych Fundacji należą obrona praw człowieka, demokracji i praworządności na obszarze postradzieckim. Szczególną uwagę Fundacja skupia na największych krajach regionu: Kazachstanie, Rosji i Ukrainie.

Fundacja posiada stałe przedstawicielstwa w Warszawie, Kijowie i Brukseli.

Fundacja prowadzi szeroko zakrojone badania i dysponuje wiedzą specjalistyczną w zakresie ochrony praw uchodźców politycznych i więźniów politycznych. Fundacja zorganizowała misje obserwacyjne na procesy sądowe pracowników naftowych w mieście Zhanaozen¹ oraz kazachstańskiego więźnia politycznego Vladimira Kozlova², a także przeprowadziła międzynarodową kampanię na rzecz ich wsparcia. Fundacja posiada i udostępnia wiedzę specjalistyczną w sprawie kazachstańskiego opozycyjnego polityka i uchodźcy Mukhtara Ablyazova. W raportach Fundacji opisano metody, wykorzystywane przez reżim kazachstański i rosyjski w celu prześladowania Mukhtara Ablyazova i jego współpracowników, którzy otrzymali azyl w UE³.

Fundacja była jedną z pierwszych organizacji, która zwróciła uwagę na sprawę Nadii Savchenko i była inicjatorem projektu wprowadzenia sankcji pod nazwą „Lista Savchenko”, który w dniu 22.04.2015 r. został przyjęty w drodze głosowania przez parlament ukraiński⁴, a później poparty przez 57 posłów do Parlamentu Europejskiego⁵.

Fundacja prowadzi również nadzór nad sprawami karnymi innych Ukraińców, którzy zostali poddani umotywowanemu politycznie ściganiu karnemu w Rosji. M.in. wspólnie z ukraińskimi organizacjami ochrony praw człowieka został sporządzony raport pt. „28 zakładników Kremla”, w którym zaprezentowane zostały znane przypadki prześladowania Ukraińców w Rosji⁶.

Copyright: Fundacja Otwarty Dialog, czerwiec 2016 r.

00-580 Warszawa

Al. Szucha 11a, lokal 21

Tel. +48 22 307 11 22

E-mail: odfoundation@odfoundation.eu

www.odfoundation.eu

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji, prosimy o kontakt:

Kierownik projektu:

Lyudmyła Kozlovskaja lyudmylakozlovskaja@odfoundation.eu

Redakcja: Lyudmyła Kozlovskaja

Szata graficzna: Andriy Osavoliyk

Zdjęcie na okładce: kommersant.ru

Przedruk zamieszczonych materiałów w całości lub części możliwy pod warunkiem powołania się na Fundację Otwarty Dialog

¹ <http://en.odfoundation.eu/a/745,aktau-judicial-proceedings-and-defendants-testimonies-of-torture-inflicted-upon-them-during-investigation>

² <http://en.odfoundation.eu/a/1297,court-proceedings-in-the-case-of-vladimir-kozlov>

³ <http://en.odfoundation.eu/a/7319,report-the-facts-which-confirm-the-fabrication-of-the-case-of-mukhtar-ablyazov-in-russia-tatiana-paraskevich-and-artur-trofimov-prosecution>

⁴ <http://en.odfoundation.eu/a/7377,new-names-on-savchenko-list>

⁵ <http://eap-csf.eu/assets/files/EP-letter-sanctions-Savchenko.pdf>

⁶ <http://en.odfoundation.eu/a/7213,28-hostages-of-the-kremlin-main-violations-and-prospects-for-the-release>

Spis treści:

1. WSTĘP.....	4
2. WĄTPLIWY CHARAKTER OSKARŻEŃ O PRZESTĘPSTWA KARNE.....	4
2.1. Oskarżenia o przestępstwa gospodarcze jako zemsta za zdemaskowanie oszustw finansowych w spółce z większościovym udziałem Skarbu Państwa.....	4
2.2. Znamiona spreparowania postępowania karnego o podżeganie do zabójstwa.....	6
3. ROSJA NIE BĘDZIE MOGŁA ZAGWARANTOWAĆ UCZCIWEGO PROCESU, ODPOWIEDNICH WARUNKÓW PRZETRZYMYWANIA ANI OCHRONY PRZED TORTURAMI.....	7
3.1. Nieuczciwy proces sądowy.....	7
3.2. Zniesienie priorytetu prawa międzynarodowego.....	8
3.3. Tortury i nieodpowiednie warunki przetrzymywania w areszcie.....	8
3.4. Organy ścigania zajmują majątek osób oskarżonych o „przestępstwa gospodarcze”	9
4. WNIOSKI.....	10

1. WSTĘP

Ściganie karne Naila Malyutina przez rosyjskie organy ścigania ma wyraźne oznaki procesu na zamówienie. W Rosji nie zostaną mu zapewnione ani prawo do bezpieczeństwa, ani uczciwy proces sądowy, ani odpowiednie warunki przetrzymywania w areszcie. W związku z tym Fundacja Otwarty Dialog niniejszym wzywa władze sądowe i wykonawcze Austrii do zrewidowania decyzji o ekstradycji Naila Malyutina do Federacji Rosyjskiej.

Nail Malyutin – 48 lat, obywatel Federacji Rosyjskiej narodowości uzbeckiej. Od 2007 roku kierował rosyjską firmą „Finansowa Spółka Leasingowa” OAO (spółka akcyjna typu otwartego). W grudniu 2014 roku został zatrzymany na terenie Austrii, gdzie ma zezwolenie na pobyt, na podstawie „czerwonego alertu” Interpolu, skierowanego przez Federację Rosyjską. Rosja oskarża Malyutina o przestępstwa gospodarcze, a także o podżeganie do zabójstwa. W październiku 2015 r. Austria podjęła decyzję o ekstradycji Naila Malyutina do Rosji.

2. WĄTPLIWY CHARAKTER OSKARŻEŃ O PRZESTĘPSTWA KARNE

2.1. Oskarżenia o przestępstwa gospodarcze jako zemsta za zdemaskowanie oszustw finansowych w spółce z większościami udziałem Skarbu Państwa

W marcu 2007 roku Nail Malyutin został dyrektorem generalnym rosyjskiej lotniczej spółki leasingowej z większościami udziałem Skarbu Państwa OAO „Finansowa Spółka Leasingowa” (zwana dalej FLC). Prawie natychmiast po tym wydarzeniu przekazał pełnomocnictwo do zarządzania firmą swojemu zastępcy Viktorowi Drachevowi. Drachev, z kolei, był przyjacielem jednego z założycieli FLC Andriya Burlakowa. Jako dyrektor generalny, Malyutin odpowiadał za kontakty międzynarodowe i często odbywał podróże za granicę.

W marcu 2008 roku FSL przelała kwotę 32 000 000 dolarów na konta swojej filii w Luksemburgu – FLC WEST HOLDING. Dokumenty zatwierdzające przelew podpisał Viktor Drachev. Według księgowego FLC, zlecenie przelewu pieniędzy wydali Andriy Burlakow i Viktor Drachev. Nail Malyutin zauważa, że nie wiedział o tej operacji finansowej.

Pod koniec marca 2008 roku FLC WEST HOLDING nabyła pakiet kontrolny udziałów w norweskiej firmie Aker Yards, posiadającej stocznie w Niemczech i na Ukrainie. Transakcję szacowano na kwotę około 292 mln euro (około 450 milionów dolarów).⁷

W czerwcu 2008 roku, 50% akcji FLC WEST HOLDING zostało przekazanych fikcyjnej firmie typu off-shore TEMPLESTONE TRADING CORPORATION, której właścicielem jest Igor Yusufov. W momencie przeprowadzenia transakcji Yusufov był specjalnym przedstawicielem MSZ FR, a także przedstawicielem prezydenta FR Dmitriya Medvedeva. W latach 2001-2004, Yusufov zajmował stanowisko Ministra Energetyki FR. Przez kilka lat był członkiem Rady Nadzorczej rosyjskiej międzynarodowej spółki energetycznej „Gazprom”. Według mediów⁸, Yusufov jest bliskim przyjacielem Dmitriya Medvedeva. W ten sposób Igor Yusufov stał się wpływowym akcjonariuszem FLC WEST HOLDING.

Pod koniec 2008 roku Nail Malyutin zainicjował przeprowadzenie audytu finansowego w FLC, w wyniku którego wykryto nielegalne operacje finansowe. W wywiadzie dla niemieckiego czasopisma Der Spiegel^{9, 10} i rosyjskiej „Nowej Gazety” Malyutin¹¹ poinformował, że pieniądze na zakup stoczni zostały

⁷ http://ukrrudprom.ua/digest/Okean_opyat_prodadut.html

⁸ <http://www.forbes.ru/milliardery/247885-lobbist-vysokogo-poleta-chi-interesy-zashchishchaet-igor-yusufov>

⁹ <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-64760875.html>

¹⁰ <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-66803938.html>

¹¹ <http://www.novayagazeta.ru/politics/45713.html>

wyasygnowane nielegalnie. Według niego, do tego celu użyto firmy Igora Yusufova TEMPLESTOWE TRADING CORPORATION, która w rzeczywistości stała się właścicielem filii FLC, tj. FLC WEST HOLDING.

M.in. Der Spiegel cytował następującą wypowiedź Malyutina: „Przestrzegam niemiecki rząd przed tymi ludźmi i przed przyjmowaniem myślenia życzeniowego za rzeczywistość. Wyniki wewnętrznego śledztwa wskazują na to, że wykorzystali oni oszukańczy plan, aby nabyć stocznie za państwowe pieniądze”.

W dniu 16.07.2009 r. czasopismo Financial Times poinformowało, że firma FLC wydała akcje defaultowe, i że, według Malyutina, było to wynikiem nielegalnego wyprowadzenia pieniędzy ze spółki. Inwestorzy wyrażali swoje niezadowolenie i Malyutin zwrócił się do organów ścigania z wnioskiem o przeprowadzenie śledztwa.¹²

W dniach 02.03.2009 i 20.04.2009 r. Nail Malyutin złożył oświadczenia do rosyjskich organów ścigania o tym, że z FLC bez jego wiedzy zostały nielegalnie wyprowadzone duże sumy pieniędzy – około 83,4 mln dolarów.¹³ Rosyjskie organy ścigania dwukrotnie odmówiły wszczęcia postępowania karnego – w dniach 27.03.2009 i 30.04.2009 r. W czerwcu 2009 roku mimo wszystko postępowanie karne zostało formalnie wszczęte, jednak śledztwo nie przyniosło rezultatów.

W dniu 28.06.2012 r. Nail Malyutin zwrócił się do prokuratury miasta Schwerin (Niemcy) z oświadczeniem o tym, że stocznie należące do Aker Yards zostały zakupione za nielegalnie wyprowadzone środki. W dniu 10.08.2012 r. prokuratura miasta Schwerin wezwała go w celu złożenia zeznań.

Niemal równocześnie z tym wydarzeniem, w dniu 22.08.2012 r., w Rosji wszczęto postępowanie karne przeciwko Nailowi Malyutinowi pod zarzutem defraudacji finansowych w firmie FLC w 2007 roku (art. 159 KK FR).

Według śledczych, w sierpniu 2007 roku pomiędzy FLC a spółką „FLC-Komplekt”¹⁴ (dyrektorem tej firmy był Yevgeniy Zaritskiy, przyjaciel Andrey Burakova) została zawarta umowa, zgodnie z którą „FLC-Komplekt” zobowiązała się do zakupu 25 samolotów Ił-114 na koszt FLC. FLC dokonała przelewu około 11,5 mln dolarów¹⁵ na konto „FLC-Komplekt”, jednak samoloty nie zostały zakupione. Jak twierdzą śledczy, spółka „FLC-Komplekt” od razu przelała te pieniądze na konto Aslana Gagiyeva,¹⁶ które zostało otwarte na fałszywe nazwisko Sergeya Morozowa. Ten ostatni, z kolei, przelał większość pieniędzy (około 10 milionów dolarów)¹⁷ na konto Naila Malyutina.

Według adwokatów Naila Malyutina, ta suma została pożyczona od Sergeya Morozova na zakup nieruchomości w Hiszpanii. Malyutin zauważa, że nie wiedział, że Sergey Morozow to pseudonim Aslana Gagiyeva.

Oskarżenia Naila Malyutina o przestępstwa gospodarcze mają oznaki zamówienia politycznego z następujących powodów:

- W pierwszej kolejności, świadczy o tym fakt, że postępowanie karne wszczęto właśnie w momencie, kiedy Nail Malyutin poinformował międzynarodową opinię publiczną o defraudacjach na dużą skalę w rosyjskiej spółce.
- Postępowanie karne w sprawie Naila Malyutina pod zarzutem dokonania przestępstw gospodarczych zostało wszczęte na podstawie zgłoszenia pracownika Wydziału „K” Służby Bezpieczeństwa Gospodarczego FSB S.W. Ledovskiego o rzekomym ujawnieniu cech

¹² <http://www.ft.com/intl/cms/s/2/2db3d830-7200-11de-b7e1-00144feabdc0.html#axzz48og5w5ty>

¹³ W tamtym czasie - 2 787 000 000 rubli.

¹⁴ „FLC-Komplekt” – spółka-córka FLC, którą FLC wykorzystwała w swojej działalności komercyjnej.

¹⁵ W tamtym czasie - 290 mln rubli.

¹⁶ Według adwokatów, Aslan Gagiyev, korzystając z fałszywego paszportu na nazwisko Sergeya Morozova, pracował w FLC i w ten sposób znał się z Malyutinem. Według adwokatów, Nail Malyutin nie wiedział, że Morozow to tak naprawdę Aslan Gagiyev. Rosja twierdzi, że Gagiyev jest przywódcą grupy przestępczej „Banda Aslana Gagiyeva”, która działała w latach 2004-2009 w Północnej Osetii.

¹⁷ W tamtym czasie - 253 000 000 rubli.

przestępstwa. Jak twierdzi obrońca Naila Malyutina, ta instytucja nie ma prawa zajmować się takimi sprawami, ponieważ nie leży to w jej gestii. Warto zauważyć, że dokładnie w ten sam sposób rozpoczęło się ściganie karne Sergeya Magnitskiego.¹⁸ Pozwala to twierdzić, że w Rosji istnieje ustalona praktyka ścigania karnego osób niewygodnych dla reżimu na podstawie oskarżenia o przestępstwa gospodarcze, która została wykorzystana również w przypadku Naila Malyutina.

2.2. Znamiona spreparowania postępowania karnego o podżeganie do zabójstwa

Oprócz oskarżeń o przestępstwa gospodarcze, Rosja zarzuca Malyutinowi również współudział w zabójstwie na zamówienie S.W. Onopriyenki.

To morderstwo zostało popełnione w Moskwie w październiku 2006 roku. Nieznani sprawcy zastrzelili S.W. Onopriyenkę i K.W. Nikolayeva, znajdujących się razem w tym samym samochodzie. Wówczas organom śledczym nie udało się znaleźć sprawców i już w lutym 2007 roku śledztwo zostało zawieszono. Dziwnym zbiegiem okoliczności wznowiono je dopiero we wrześniu 2014 roku, kiedy organy śledcze Federacji Rosyjskiej już aktywnie zajmowały się „śledztwem” w sprawie przestępstw gospodarczych Malyutina.

We wrześniu 2014 roku został zatrzymany niejaki Y.I. Yakshin (były pracownik organów ścigania), którego rosyjskie organy śledcze określają jako członka grupy przestępczej Aslana Gagiyeva. W trakcie przesłuchania Yakshin złożył zeznanie, że morderstwa Onopriyenki dokonali inni członkowie grupy przestępczej Gagiyeva – M.K. Nikolayev i S.L. Beglaryan (zostali oni zabici odpowiednio w 2010 i 2012 roku). Według zeznań Yakshina, Beglaryan rzekomo powiedział mu, że zleceniodawcą zabójstwa Onopriyenki jest Malyutin, a powodem był istniejący między nimi konflikt o charakterze finansowym. Warto zauważyć, że podczas przesłuchania Yakshin poinformował, iż morderstwo Onopriyenki miało miejsce w 2008 roku. Prokuratura Generalna FR tłumaczyła to tym, że sprawa jest „skomplikowana” i „Yashin mógł się pomylić”.

Należy zauważyć, że Yakshin od 2013 roku jest zarejestrowany jako pacjent poradni psychiatrycznej z powodu schizofrenii. W 2016 roku, w wyniku kryminalistycznych badań psychologicznych i psychiatrycznych uznano go za niezdolnego do stawania przed sądem w związku z chorobą psychiczną. Warto zauważyć, że **początkowo rosyjskie organy ścigania zarzuciły Malyutinowi nie tylko podżeganie do morderstwa S.W. Onopriyenki, lecz również współudział w zabójstwie K.W. Nikolayeva.** W dniu 12.02.2015 r. Generalna Prokuratura Rosji poinformowała o tym we wniosku ekstradycyjnym skierowanym do władz austriackich. Również w dokumentach załączonych do wniosku **rosyjskie organy ścigania nazwały Malyutina „zleceniodawcą zabójstwa Andrey'a Burlakowa” i „próby zabójstwa” Anny Etkinej** (w dniu 29.09.2011 r. w Moskwie został zabity Burlakow, a jego żona Anna Etkina została ranna).

W dokumencie wydania za Malyutinem międzynarodowego listu gończego stwierdzono, że w zbliżonych do sprawy Malyutina postępowaniach karnych badane są dziesiątki innych morderstw. Jest oczywiste, że rosyjscy śledczy próbowali przedstawić Malyutina jako człowieka, mającego związek z wieloma przestępstwami i w ten sposób wpłynąć na decyzję strony austriackiej odnośnie jego ekstradycji. Jednak później, w dniu 22.06.2015 r., Prokuratura Generalna FR, w odpowiedzi na zapytanie sądu austriackiego, przedłożyła „uściśnione informacje”, zgodnie z którymi organy śledcze Rosji *„zarzucają Malyutinowi wyłącznie podżeganie do zabójstwa Onopriyenki”.*

Analiza podstawy oskarżenia w sprawie morderstwa Onopriyenki wskazuje, że współudział Malyutina w tym morderstwie jest bardzo wątpliwy z dwóch powodów.

¹⁸ <http://www.novayagazeta.ru/blogs/128/54304.html>

Po pierwsze, morderstwo zostało popełnione pod koniec 2006 roku. Już na początku 2007 roku śledztwo zostało zawieszono z powodu niemożności znalezienia winnych. W tym przypadku mamy do czynienia ze wszystkimi cechami charakterystycznymi dla tzw. sprawy niewyjaśnionej (ang. *cold case*), tj. śledztwa, którego nie można skierować do sądu. W praktyce rosyjskiego postępowania karnego takie przestępstwa bardzo często są przypisywane jakiemuś znanemu ugrupowaniu przestępczemu. W takich przypadkach materiał dowodowy zazwyczaj opiera się na przyznaniu się do winy i zeznaniach poszczególnych członków grupy przestępczej, którzy w zamian za złagodzenie kary mówią to, co chcą usłyszeć śledczy. W tym przypadku za takiego świadka posłużył Yakshin, którego śledczy przypisali do grupy przestępczej Gagiyeva.

Po drugie, materiał dowodowy opiera się na zeznaniach jedyne go świadka – Yakshina. Ponadto, nie był on bezpośrednim wykonawcą zabójstwa na zlecenie i posiada informacje o tych wydarzeniach z relacji osoby (S.L. Beglaryana), która już nie żyje. Takich dowodów z pewnością nie można uznać za wiarygodne. Należy również wziąć pod uwagę fakt, iż Yashkin cierpi na chorobę psychiczną, przez co jego zeznań nie można uznać za obiektywne.

Tak więc w sprawie dotyczącej współdziałania Malyutina w zabójstwie Onopriyenko organy śledcze nie dysponują odpowiednimi dowodami. Sprawa posiada oznaki spreparowania.

3. ROSJA NIE BĘDZIE MOGŁA ZAGWARANTOWAĆ UCZCIWEGO PROCESU, ODPOWIEDNICH WARUNKÓW PRZETRZYMYWANIA ANI OCHRONY PRZED TORTURAMI

3.1. Nieuczciwy proces sądowy

W dniu 18.04.2016 r. rosyjskie organizacje: Instytut Problemów Egzekwowania Prawa i Komitet Inicjatyw Obywatelskich przedstawiły wyniki badań prawnych dotyczących problemów sądownictwa w Rosji. Okazało się, że w Rosji, w sprawach karnych, sędzia w ciągu 7 lat wydaje średnio około 500 wyroków skazujących i tylko 1 wyrok uniewinniający. Udział procentowy wyroków uniewinniających utrzymuje się na stabilnym poziomie i nie przekracza 0,3%. W krajach UE liczba ta wynosi 15-20%. Jednocześnie zaledwie 6,8% apelacji złożonych przez obronę zostaje uwzględnionych przez sąd.¹⁹

Według raportu Freedom House z roku 2016, w rankingu sądownictwa Rosja otrzymała 6,25 pkt na 7 (gdzie 7 oznacza najniższy poziom postępu demokratycznego).²⁰ W rocznym raporcie z lat 2015-2016, Amnesty International poinformowała o takich „głęboko zakorzenionych i rozległych wadach rosyjskiego systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych”, jak „nieprzestrzeganie zasady równości stron; (...) gotowość sądów do uznawania dowodów uzyskanych za pomocą tortur; udział tajnych świadków; odmowa prawa do skorzystania z usług adwokata z wyboru”.²¹

Według danych słynnej organizacji ochrony praw człowieka „Memoriał”, według stanu na maj 2015 roku, w Rosji było 86 więźniów politycznych.²² W marcu 2015 roku Komitet Praw Człowieka ONZ poinformował, że sędziowie w Rosji są podatni na pozaproceduralne wpływy, w tym również ze strony komisji prezydenckiej. W przypadku wydania wyroków uniewinniających sędziowie mogą podlegać działaniom dyscyplinarnym.²³

W Rosji Malyutinowi nie zostanie zapewnione prawo do obrony. O tym m.in. świadczy następujący fakt: w dniu 19.12.2014 r. Leninsky Sąd Rejonowy we Vladykavkazie zaocznie aresztował Malyutina, co stworzyło możliwość skierowania przez Rosję wniosku o ekstradycję. Warto zauważyć, że na tę rozprawę władze przyznały Malyutinowi (bez jego wiedzy) **obrońcę z urzędu** Georgiia Dzhigkayeva, który nie spotkał się, ani nie skontaktował się z Malyutinem. obrońca z urzędu, działając wbrew woli Malyutina,

¹⁹ <http://enforce.spb.ru/products/other-publications/6731-6731-i>

²⁰ <https://freedomhouse.org/report/nations-transit/2016/russia>

²¹ https://amnesty.org.ru/pdf/Annualreportbook15_16_Russian.pdf

²² http://memohrc.org/sites/default/files/list_of_political_prisoners_english_30.05.2016.pdf

²³ http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2fRUS%2fCO%2f7&Lang=en

zgodził się ze stanowiskiem śledczych: „**pozostawił w gestii sądu**” decyzję o aresztowaniu, a także **nie kwestionował decyzji sądu**. Przymusowe wyznaczenie obrońcy z urzędu, działającego w interesie oskarżyciela, jest powszechną praktyką w Rosji.

Warto również zwrócić uwagę na szereg innych rażących naruszeń podczas zaocznego aresztowania Naila Malyutina. Po pierwsze, w decyzji sądu stwierdzono, że środek zapobiegawczy został zastosowany wobec Malyutina Naila Anvarovicha, ur. 18 stycznia 1986 roku, podczas gdy prawdziwa data urodzenia Naila Malyutina to 18 stycznia 1968 r. Tym samym wyrok sądu został wydany w stosunku do innej osoby. Po drugie, w wyroku sąd stwierdził, że sprawa została rozpatrzona na podstawie ustaleń Głównego Wydziału Śledczego Komitetu Śledczego Federacji Rosyjskiej dla Północnokaukaskiego Okręgu Federalnego, a sama decyzja została wydana na wniosek Wydziału Śledczego Zarządu FSB dla Republiki Osetii Północnej - Alanii. W związku z tym obrońcy Naila Malyutina mają uzasadnione wątpliwości co do tego, jaki konkretnie wniosek, w stosunku do jakiej konkretnie osoby (oskarżonego) i na podstawie jakich dowodów został rozpatrzony, w związku z którym została podjęta decyzja w sprawie zastosowania środka przymusu w stosunku do Naila Malyutina. Po trzecie, podczas rozpatrywaniu wniosku w sądzie, organy śledcze nie przedstawiły żadnych dowodów na to, że Nail Malyutin ukrywa się przed rosyjskimi organami ścigania.

3.2. Zniesienie priorytetu prawa międzynarodowego

W 2014 roku przeciwko Rosji w ETPC zarejestrowano 8 952 skarg, a w 2013 r. - 12 328 skarg. W 2015 roku Rosja stała się liderem wśród wszystkich krajów pod względem liczby naruszeń konwencji praw człowieka - ETPC stwierdził takie naruszenia w przypadku 109 skarg dotyczących Rosji.²⁴

W dniu 14.12.2015 r. w Rosji weszły w życie zmiany do ustawy „O Trybunale Konstytucyjnym”, zezwalające na niewykonanie postanowień ETPC oraz innych sądów międzynarodowych, które „stoją w sprzeczności z Konstytucją FR”. Komisja Wenecka stwierdziła niezgodność tej ustawy z międzynarodowymi zobowiązaniami Rosji i skrytykowała władze rosyjskie za odmowę dialogu ze społecznością międzynarodową.²⁵

Ponadto, w marcu 2016 roku władze rosyjskie zamknęły moskiewskie biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka.²⁶

Wszystkie te działania stały się kolejnym sygnałem świadczącym o tym, że **Moskwa nie zamierza respektować prawa międzynarodowego i próbuje uniknąć odpowiedzialności za łamanie praw człowieka**. Wraz z zaostreniem reżimu autorytarnego Rosja będzie odnosić się z coraz większym lekceważeniem do swoich zobowiązań międzynarodowych.

3.3. Tortury i nieodpowiednie warunki przetrzymywania w areszcie

Raporty międzynarodowych organizacji ochrony praw człowieka dowodzą, że w Rosji stosowanie tortur jest systematyczne i bezkarne.²⁷ Jak zauważa obrońca praw człowieka Lev Ponomarev, celem tortur jest nie tylko zmuszenie do przyznania się do winy, lecz również „wymuszenie środków pieniężnych lub zmuszenie do rezygnacji z apelacji”. Ponomarev podkreśla, że „częściej niż co czwarty osadzony w Rosji

²⁴ <http://en.odfoundation.eu/a/7280,russia-s-ignoring-of-european-court-of-human-rights-decisions>

²⁵ <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=DC-PR042%282016%29&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=DC&BackColorInternet=F5CA75&BackColorIntranet=F5CA75&BackColorLogged=A9BACE&direct=true>

²⁶ <http://www.rferl.org/content/un-ohchr-moscow-office-closure-russia/27607266.html>

²⁷ <https://www.amnesty.org/en/documents/pol10/0001/2015/en/>

jest poddawany torturom lub nieludzkiemu traktowaniu”. Według danych obrońców praw człowieka, w ciągu ostatnich kilku lat w Rosji odnotowano około 60 tys. skarg na tortury.²⁸

Komitet Praw Człowieka ONZ w marcu 2015 roku poinformował o szerokim rozpowszechnieniu tortur w Rosji. Komitet podał przykład głośnej sprawy przeciwko Zaurowi Dadayewowi i innym podejrzanym, którzy twierdzą, że przyznali się do zabójstwa polityka Borysa Niemcowa pod wpływem tortur.²⁹

W dniu 21.10.2015 r. Duma Państwowa przyjęła w pierwszym czytaniu zmiany legislacyjne, które rozszerzają prawa do stosowania przemocy wobec zatrzymanych i osadzonych. Według znowelizowanego prawa „funkcjonariusz systemu karnego wykonawczego nie ponosi odpowiedzialności za urazy spowodowane u osadzonych, osób przebywających w areszcie i innych osób przy użyciu siły fizycznej, środków specjalnych lub broni palnej”, jeśli ich zastosowanie „było zgodne z przepisami prawa”.³⁰

Szczególnie trudna jest sytuacja dotycząca tortur i procesów sądowych na zamówienie na Północnym Kaukazie. To właśnie w jurysdykcji Północno-Kaukaskiego Okręgu Federalnego znajduje się sprawa Malyutina – o tym fakcie w dniu 18.02.2016 r. prokuratura rosyjska poinformowała jego prawników. W skład tego okręgu wchodzi m.in. Czeczenia, Dagestan, Osetia Północna i Inguszetia. Zdarzają się tam napaści na działających w tym regionie obrońców praw człowieka i dziennikarzy.³¹ Warto również zauważyć, że w dniu 05.05.2016 r. Szef Republiki Czeczeńskiej, Ramzan Kadyrov, na spotkaniu z sędziami tego regionu zapowiedział, że „z każdego wyroku uniewinniającego sędziowie i adwokaci będą osobiście tłumaczyć się przed Ramzanem Kadyrovem”.³² To właśnie w sądach Północno-Kaukaskiego Okręgu Federalnego odbywały się procesy polityczne przeciwko obywatelom Ukrainy Olegowi Sentsovowi, Aleksandrowi Kolchenko, Nikolajowi Karpyukowi i Stanislavowi Klykhowi. We wszystkich tych sprawach wydano wyroki skazujące.³³

Warto wspomnieć, że w czerwcu 2015 roku Sąd Najwyższy w Wiedniu skierował do sądu pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia decyzję o ekstradycji do Rosji Aslana Gagiyeva w związku z sytuacją wokół praw człowieka w Rosji, w szczególności w części dotyczącej stosowania tortur.³⁴

3.4. Organy ścigania zajmują majątek osób oskarżonych o „przestępstwa gospodarcze”

Praktyka pokazuje, że rosyjskie organy ścigania są narzędziem w ręku władz, wykorzystywanym do odbierania mienia przedsiębiorcom. Jednym z jaskrawych przykładów tego procederu jest sprawa Yukosu. W 2015 roku Interpol usunął z listy osób poszukiwanych Pavla Zabelina³⁵ i Pavla Ivleva, biznesmenów, oskarżonych o oszustwa i przywłaszczenie mienia w ramach sprawy Yukosu. Wiadomo również o usunięciu z jawnej listy osób poszukiwanych przez Interpol Leonida Nevzlina,³⁶ byłego wiceprezesa Yukosu, którego Rosja oskarżyła o usiłowanie zabójstwa (podobnie jak w sprawie Malyutina).

Rosyjski obrońca praw człowieka Lev Ponomarev³⁷ poinformował, że MSW FR prześladowuje również drobnych przedsiębiorców: „Ogólnie rzecz biorąc, odbieranie mienia odbywa się bezkarnie, a samego właściciela skazuje się na podstawie sfabrykowanych oskarżeń na długą karę pozbawienia wolności”.

²⁸ http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/RUS/INT_CCPR_ICO_RUS_17192_E.docx

²⁹ http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/RUS/CCPR_C_RUS_CO_7_19979_E.doc

³⁰ <https://www.newsru.com/russia/21oct2015/zaksad.html>

³¹ <https://cpi.org/ru/2016/03/post-100.php>

³² <http://www.novayagazeta.ru/inquests/73046.html>

³³ <http://en.odfoundation.eu/a/7213,28-hostages-of-the-kremlin-main-violations-and-prospects-for-the-release>

³⁴ <http://ria.ru/world/20160129/1366860706.html>

³⁵ <http://en.odfoundation.eu/a/6642,interpol-used-by-russia-in-the-case-of-yukos-and-khodorkovsky-the-oppression-of-pavel-zabelin> ;

<http://en.odfoundation.eu/a/7216,odf-addresses-the-new-unhcr-on-issue-of-political-refugees>

³⁶ <https://lenta.ru/lib/14159507/full/>

³⁷ Dyrektor wykonawczy ogólnorosyjskiego ruchu „O prawa człowieka”. Już od czasów ZSRR zajmuje się działalnością związaną z obroną praw człowieka. - <http://www.zaprava.ru/english/>

Nagłośniono wiele incydentów, kiedy to w rosyjskich aresztach od osób aresztowanych za „przestępstwa gospodarcze” za pomocą tortur wymuszano przekazanie gotówki i mienia. obrońca praw człowieka Lev Ponomarev podkreśla, że osoby oskarżone o „przestępstwa gospodarcze”, „nie mogą liczyć na uczciwy proces sądowy w Rosji, ponieważ w rabunek ich mienia są aktywnie zaangażowane organy ścigania”.

4. WNIOSKI

Informacje zawarte we wniosku o gwarancje ekstradycyjne są bezpodstawne, ponieważ Rosja nie będzie w stanie zapewnić Nailowi Malyutinowi uczciwego dochodzenia, procesu sądowego ani ochrony przed torturami. W takich okolicznościach, Konwencja ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur zakazuje przeprowadzania ekstradycji. Analiza przedstawionych przez Rosję zarzutów karnych wobec Malyutina budzi wątpliwości co do bezstronności i niezależności dochodzenia. Istnieją przesłanki, aby uznać te oskarżenia za sfabrykowane. Są podstawy, by sądzić, że oskarżenia o popełnienie przestępstw gospodarczych były wynikiem tego, że Malyutin, poprzez zgłoszenie nadużycia finansowe w spółce FLC, wszedł w zatarg z wysoko postawionymi urzędnikami.

Po tym wydarzeniu, jak informuje Malyutin, on i jego rodzina niejednokrotnie otrzymywała groźby: podczas osobistego spotkania Yusufov zażądał, aby ten „opamiętał się” i przestał udzielać wywiady mediom. Według Malyutina, otrzymywał on również groźby od innych kierowników FLC: Andrey Burlakova i Nikity Yegorova, którzy ze względu na rozgłos sprawy stracili możliwość kontrolowania działalności spółki. W związku z niebezpieczeństwem Malyutin wraz z rodziną wyjechał do Austrii. Biznesmen Andrey Borodin (którego Rosja oskarżyła o oszustwa i malwersacje, lecz uzyskał on azyl i został usunięty z listy Interpolu) twierdził, że Igor Yusufov „działa w interesie i na polecenie Dmitriya Medvedeva”.³⁸ Biorąc pod uwagę wpływowość Yusufova, jak również fakt, że Andrey Burlakov został zamordowany po złożeniu zeznań związanych z Yusufovem w sądzie amerykańskim, Malyutin ma wszelkie powody, by obawiać się o swoje życie. Tym bardziej, że na Kaukazie Północnym władze rosyjskie będą miały wiele okazji do odizolowania Malyutina i dokonania na nim zemsty.

Ponadto, zgodnie z informacjami pozyskanymi od Naila Malyutina, a także według oświadczenia Anny Etkinej z dn. 31.07.2013 r., złożonego w prokuraturze rosyjskiej, zespół dochodzeniowy, który oskarża Malyutina o przestępstwa gospodarcze, pracuje pod kierownictwem Nikolaya Budilo. Ponadto, zgodnie z materiałami postępowania karnego, w ściganiu karne Malyutina jest zaangażowany Kierownik Wydziału „K” FSB FR Viktor Voronin. Zarówno Budilo, jak i Voronin znajdują się na liście osób poddanych sankcjom w związku ze sprawą Magnitskiego; lista ta została przyjęta przez USA i Parlament Europejski. Rosyjski adwokat Sergey Magnitskiy zmarł w 2009 roku w moskiewskim areszcie śledczym, gdzie trafił po tym, jak ujawnił oszustwo podatkowe na dużą skalę. Osoby umieszczone na „Liście Magnitskiego” uczestniczyły w innych głośnych politycznie umotywowanych postępowaniach karnych w Rosji, w szczególności: w sprawie żołnierki ukraińskiej Nadii Savchenko; w sprawie kazachstańskiego polityka opozycyjnego Mukhtara Ablyazova; w sprawie Placu Bołotnego; w sprawie Placu Maneżnego; w sprawie Yukosu.³⁹

Dodatkowe oskarżenia o podżeganie do morderstwa zostały wysunięte w celu zdyskredytowania Malyutina, jak również w celu zapewnienia nowych i bardziej przekonujących „podstaw” do jego ekstradycji. Władze rosyjskie już wcześniej zastosowały tę metodę w przypadku Yukosu. W dniu 22.01.2016 r. Malyutin złożył wniosek o azyl. W związku z powyższymi okolicznościami, niniejszym wzywamy władze Austrii do rozpatrzenia wniosku Malyutina o udzielenie azylu i przekazanie sprawy o ekstradycję do ponownego rozpatrzenia.

³⁸ http://www.vedomosti.ru/politics/articles/2013/03/01/ubezhische_borodina

³⁹ <http://en.odfoundation.eu/a/7512.involvement-of-the-russian-officials-included-in-the-magnitsky-list-in-other-politically-motivated-criminal-proceedings-in-russia>